

DEPENDÈNCIA A LA VIBLIDOR
DEL
AVENUE BARCELONES

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

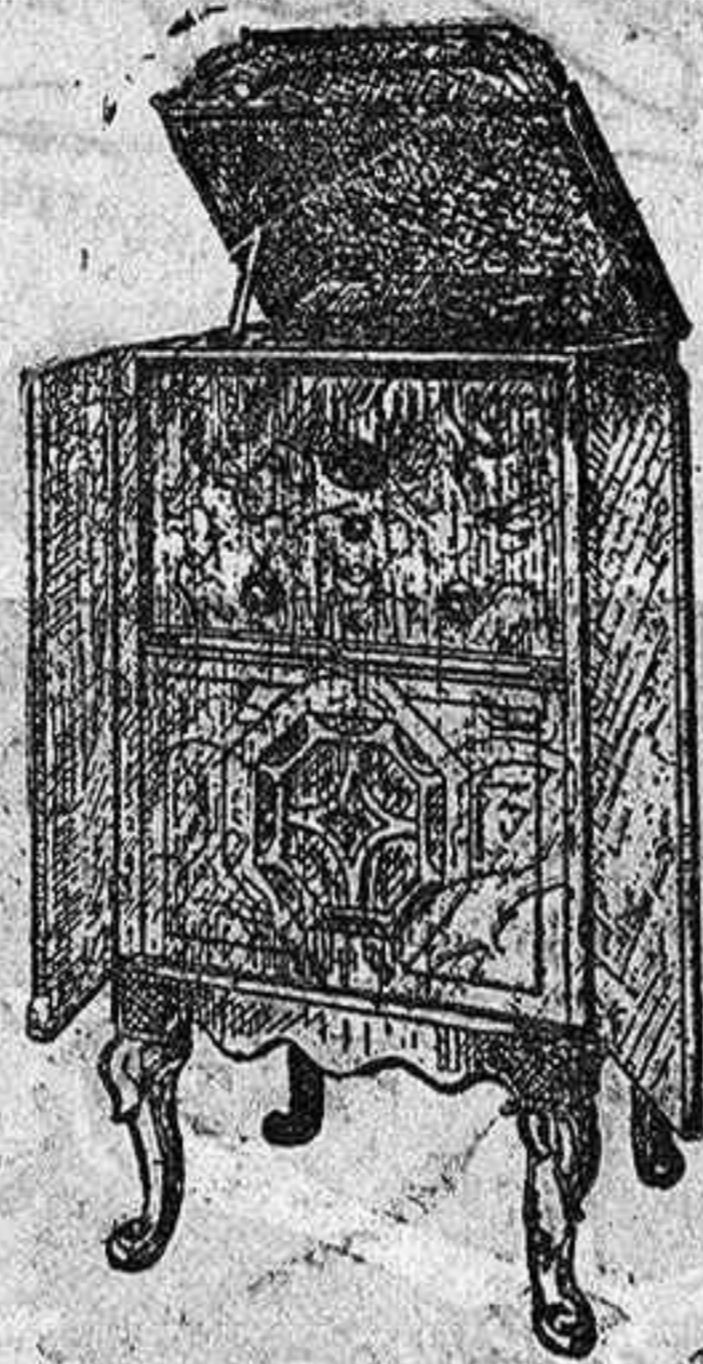
La grapada monàrquica

Té, perquè no hi tornis més!

(c) Ministerio de Cultura 2006

Ràdio-Phono CLIMO

PREU:
900
PTES.

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 (tocant E. Granados)
Telèfon 23058 :: BARCELONA

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa
Prou sofrir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOLVRÉ

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anèxitis*, *flúixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Solvré. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva

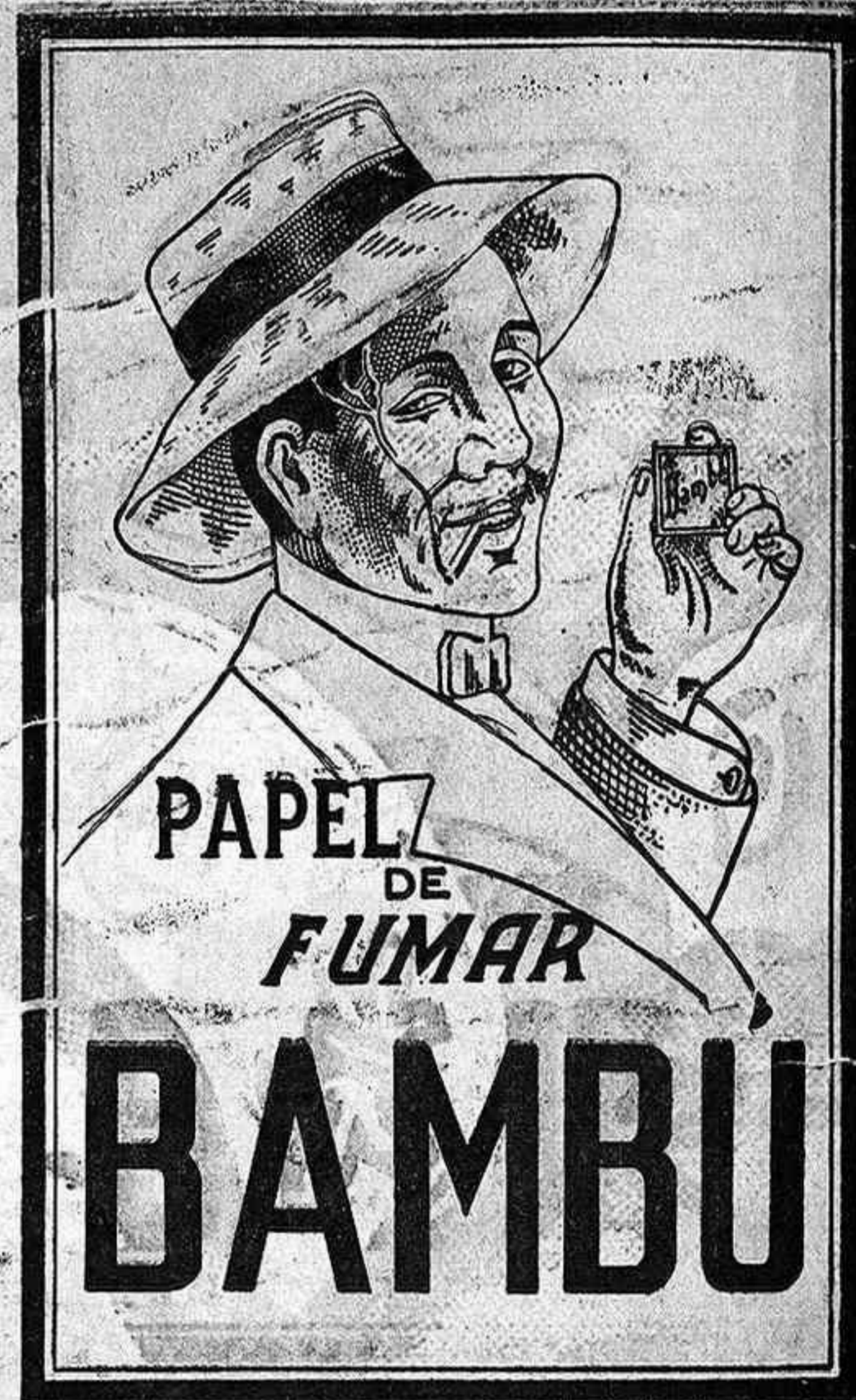
malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariats), *exemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Solvré, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florons, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., fent la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Gràcies potencials del Dr. Solvré. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesseges 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a *Oficines Laboratori Sòkatarq*, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentortollament, tractament i guariment de les dites malalties.

PAPEL
DE
FUMAR

BAMBU

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Contrarevolució

DEIXEM avui el comentari del Pessimista i de l'Optimista. Tenim pressa. Però només volem dir que l'esperit constructiu de la revolució ha tingut aquesta setmana un to brillant de democràcia. D'una banda el Govern va fent. Treballa amb el Parlament obert. No es pot dir que sigui una dictadura. El país està en contacte amb el Govern. El Govern i el Parlament treballant.

Diuen que hi ha una opinió contra el Parlament. Sí, és evident: l'opinió que el 12 d'abril va votar per la monarquia. És natural que hi sigui. El monarquisme no s'ha pas acabat en aquest país en el qual costa de desencostrar les costums. I amb les costums les enfermetats i les epidèmies. El que a costat acostumar a la gent a les vacunes. El que costarà a donals hi a entendre que la República és incommovible. El Parlament treballa. Fa lleis: la reforma agrària i l'Estatut de Catalunya. El general Sanjurjo es subleva a Sevilla.

—¿Qué pasa en Madrid?—preguntà el general Sanjurjo a Sevilla.

—El señor Azaña ha dado cuenta de la sublevación y después el Parlamento ha continuado trabajando—li va ren dir.

—¿Qué?—va tornar a dir tot esverat—¿El Parlamento sigue abierto...?

—Sí. Y discutiendo el Estatuto..

Això el va esverar. No li feien cas. Ell creia que els que hi havia ara farien igual que quan Primo de Rivera es va sublevar a Barcelona: que fugirien esverats. No fugien i seguien treballant, sense fer cas a la sublevació. L'home es va desconcertar. No era pas això el que es perava. El país no volia homes providencials. S'havia acabat l'espècie amb el general Primo de Rivera. És el que no entenia el general Cavalcanti que quan ell comencés a tossir la gent no s'espantés. Però si el general Cavalcanti després de lo de Tizzi-Azza, no podia espantar més que a la gent del barri. No es tracta de fer por, es tracta de què els altres no en volen tenir. Els homes que treballen, que saben que cosa és treballar, tenen una seguretat a la vida, tenen una categoria, tenen un valor que els manca als que ho tenen tot i no estan acostumats a treballar. Els homes de la República, no tan sols els del Govern, sinó els del Parlament, s'han jugat la vida mantes vegades per la vida i ara que estan

representant un esperit revolucionari no fugen. Treballen, segueixen treballant. "Qué vengan que nos encontrarán trabajando!"—va exclamar el senyor Besteiro—. Això és: Seguir en el treball, seguir fent lleis, seguint donant constructivitat a la República, fent la ferma i categòrica. I per això mentre es desmoronava el papu Sanjurjo a Sevilla, el Parlament anava aprovant l'Estatut de Catalunya. La única veu que encara s'aixecava persistentment en contra era la d'aquest boig—boig, boig, boig!—de Royo Vilanova, però el Parlament aprovava en ben poques sessions l'ordre públic, el règim d'administració local de Catalunya, la sanitat, la beneficència, l'organització econòmica, el règim de canals, camins, ports, obres públiques, etc., etc. Feina per vint anys. Tasca útil. Magnífica. Poders eficients. Autonomia de Catalunya. Mentre es deia "Viva España única e indivisible!" es realitzava l'organització federativa d'Espanya. Règim de poders autònoms contra règim centralista. Perquè les dretes saben perfectament que el dia que Espanya estigui perfectament "estatuditzada" no seran possible mai més aixecaments semblants als d'Andalusia, doncs la font de poder no residirà tan sols a Madrid, sinó arreu on hi hagi organitzada una democràcia viva i pura. Aquest és el problema i aquesta és la virtut. No hi havia Manolito (García Prieto) al Poder, hi havia don Manuel Azaña. No hi havia el pes mort d'una tradició, sinó la vitalidad d'un règim jove. S'ha confós la crisi de creixença del règim amb la mort vital del país, com abans. No es critica a la República pel que fa, sinó pel que fa de menys. No per si fa massa, sinó per si fa massa poc. La República vitalitat suprema. Quina pena ens feien els diaris censurats. Novament prèvia censura militar. Encara que hem canviat de criteri respecte a la llibertat de Premsa. Als diaris polítics s'els pot autoritzar tot el que vulguin "Solidaridad Obrera" o un orgue qualsevol de dretes, sí. Però deixar que un capitalisme barroer i fracassat tingui en les seves mans el poder de la Premsa, no. Això no és llibertat de Premsa. És el capitalisme que es serveix de la Premsa per a defensar un punt de vista utilitari, un monopoli i quan el Govern l'ataca combatre el Govern, no en nom de cap principi polític i moral, sinó per defensar interessos materials. Això s'ha d'acabar. El lirisme liberal integral del segle XIX no serveix ara. El capitalisme és massa fort.

Diaris, els dels partits polítics. Diaris "dits" independents, però que fan política, no. Es poden admetre els diaris d'informació d'empresa. Però sense fer política, sense dur a terme aquestes campanyes polítiques infamants contra els homes de la República que no han tingut altre defecte que ésser excessivament humans i dignes i extraordinàriament honorables.

La "sanjurjada" s'ha acabat. El Parlament segueix obert. On és la dictadura? On són aquelles immoralitats de què parlen els diaris de dreta? Que en diguin una. El que no es pot fer és voler enverinar les qüestions. El que no és possible és mantenir més que la injúria i la difamació faci el seu camí. Això s'ha acabat. I a més a més

el que s'ha acabat és que la gent vulgui viure sense treballar. Perquè és el que volien ara aquets minyonets "enchulados" de cabaret i "bar americana", tornar a manar, a que treballassin per ells, a acabar la reforma agrària, amb les llibertats que lliurement s'ha donat un país que vol ésser un poble civilitzat i que els monàrquics encara consideren de llur exclusiva propietat particular.

Això no, això ja està acabat. Aquí tothom ha de treballar. Com fan els ministres, com fa el Parlament, com fan els homes que dirigeixen el moviment polític renovador. Els cops d'Estat fracassen. És molt difícil. Encara que s'haguessin sublevat totes les guarnicions d'Espanya. El poble avui és altra cosa. Ja sap el pas que si dona amb

una dictadura. Ja sap que cosa és passar anys i anys sense poguer protestar de cap ignomínia. La República és severa. Amb els que l'ataquen per la dreta i per l'esquerra. Però de morir, és millor morir en mans de l'esquerra. A la fi són els treballadors els que agafarien la revolució en llurs mans. I si fa vint segles que pateixen just és que siguin ells els que duguin el moviment endavant. Les dretes, no. Mai. Els monàrquics, mai. Es que no recordem el que era el general Barrera?, el general Milans del Bosch?, el general Martínez Anido?, el general Losada? No, no. Tot això s'ha acabat. Mai. Entre la creu verda i la llum de Rússia. Rússia.

FRANCESC MADRID

A CAU D'ORELLA

Què esperen?

En un número atrassat de l'"A B C" — sempre són atrassats naturalment els "A B C" que hom llegeix, car en realitat ja sempre ha sortit amb retràs cada número—he llegit una pintoresca crònica de Fernández Flórez, col·laborador, encara que sembli estrany, de "La Vanguardia". En aquesta crònica, el famós humorista, després d'estranyar-se irònicament que, mentre les més altes intelligències de Castella—hom deu alludir la suma sapiència d'Ortega i Gasset—no "comprenguin" el problema català, el puguin comprendre els "mediocres diputats de la minoria catalana", es pregunta.

—*Qué esperamos pues para subirnos a los árboles?*

Això fa temps que ens preguntem nosaltres! Què esperar? Car no hi ha res que s'assembla tant a un mico com certs madrilenys i certs escriptors madrilenyelistes.

Diuen que l'han enganyat

El criminal Sanjurjo, en les primeres manifestacions que féu en ésser agafat, va voler presentar-se com un home enganyat. A veure, a veure si aquest fascinerós amb posat de víctima, aconseguirà ésser ell qui enganyi els tribunals que han de jutjar-lo!

Un nou crit subversiu

El crit de "viva España única" amb què Sanjurjo avalava el seu manifest a Sevilla, és un crit subversiu, en primer lloc perquè Espanya o no és res, o és diversa: hom parla ja no d'Espanya, sinó de les Espanyes. Després perquè va contra el sentiment de les Corts que amb l'Estatut, ample i estret que voten, consagren aquesta diversitat.

El que demana el poble

La derrota de Baco a Sevilla

—Ara comprenc que, per a fer revolucions, és necessari altres coses que garrafes de vi.

amb aquest moviment sense sentit, sense cap ni peus, per desacreditar-los. Els homes que han tingut la pensada d'aquest moviment són verament indignes i incapaços de governar, més encara que per criminals, per insensats. ¿On portaria el país l'home o els homes que han tingut aquesta idea?

Es difícil, però, de saber què són més, si imbecils o criminals. Car si la seva ceguera ha estat absoluta, és propi només que de fascinerosos no vacillar per reconquerir uns privilegis, de posar novament el país sota les botes d'un general, després de l'experiència desastrosa de Primo de Rivera. Vol dir simplement que la ruïna i el prestigi d'aquesta Espanya que tant diuen estimar, els importa ben poc.

Cal tenir en compte, però, que Espanya, per a ells, no significa altra cosa que uns privilegis nobiliaris, militars i eclesiàstics, la conservació dels latifundis i l'explotació de l'obrer.

Però aquesta Espanya amb els seus esperons, les seves mitres i els seus escuts—la darrera aventura ho prova—està completament liquidada.

DOMÈNEC GUANSÉ

Cinc de barreja i bon profit

QUINA SORT

En l'Estat de Mèxic, el nombre de sacerdots autoritzats era de 150.

Ara ha estat rebaixat a 34.

En l'Estat de Minchoacan, sols hi podrà haver per cada 33.000 habitants un sol sacerdot.

Es al revés d'aquí. A Espanya, per cada 33.000 sacerdots, hi ha un sol habitant.

Quins tips de resar que s'hauran de fer aquests capellans! Ara si que tindran feina. Entre confessions, misses, combregars, batejos i comunions, no reposaran ni un sol minut.

Segurament ho resoldran administrant tots aquests sagraments en comunitat, a l'estil d'aquella cerimònia que el dia de Sant Anton es celebra, per a beneir els burros que van a l'església.

“CORRIDA MONSTRUO”

Un empresari madrileny, ha proposat celebrar una “corrida” de gala, en la que s'estoquejaran 6 generals. 6.

Sanjurjo, serà capeijat per Azafie ta I, estoqueijat per en Cassares Quiroga.

Goded se les haurà amb Menéndez, que està actualment en la plenitud de les seves facultats.

Cavalcanti i els altres, seran estoqueijats per reputats polítics, que encara donaran diners a sobre, per a tenir el gust de acabar amb aquestes feres.

Ah! i quan s'haurà mort el segon general, ja es podran menjar “sandvitxos” del primer.

Ara que no els recomanem pas. Segurament ens produirien una intoxicació.

NO HI HA BE, QUE PER MAL NO VINGUI

A Gènova, hi havia al peu d'un monument, un paralític que des de feia deu anys, demanava almoïna en aquest indret.

L'altre dia, un automnibus, a causa d'una falsa maniobra, es va llançar contra el captaire. Aquest, davant la mort imminent que l'esperava, féu un suprem esforç i logrà aixecar se dret, arrencar a córrer, com de deu anys

ençà no havia mai més corregut.

Lo bo del cas, és que aquest home que deuria estar d'allò més content, ha processat a la companyia d'automòbils, queixant-se de què li han tret la única manera de guanyar-se la vida.

—On volen que guanyi 40 i 50 lires diàries avui dia, amb la crisi que hi ha? Ara sóc un home desgraciat com els altres, vàlid per el treball, per aquest treball que no és ni prou pagat, ni fàcil de trobar...

—Ah, els meus bon temps de paralític...—murmura l'excaptaire davant dels jutges, que no saben com fallar aquest curiós procés.

LL. E.

FITXES

TIPUS. Laments. Ens explica que no s'ha sabut comportar. Reconeix que és un infeliç. Una insignificant operació que va fer—diguem-ne d'habilitat comercial—li ha costat dotze anys de presidi. Robà a un amic uns dos-cents duros: l'equivalent d'una sola nit de disbauxa.

Ell té un altre amic—gran financier, això sí—que va robar cinc milions. Fou posat en llibertat mitjançant un dipòsit de cinquanta mil pessetes, i fugí, amo de la resta. Aquesta fou una operació aventajosa!

La culpa del que li passa amb la dissortada operació seva la té ell mateix, per avenir-se als petits afers. Mireu que robar només dos-cents duros! Mereix el càstig! En el cas de l'altre—del financista—i de les facilitats de fugida, es tracta d'un homenatge que fa la justícia a les operacions ben portades!

La justícia, en primer terme, és justícia, i un cop net i ben reeixit s'ha d'admirar i recompensar!

Un reconet de cambra una mica llunyà de la llum d'un balcó, ensagnantat de crepuscle.

L'escoltem parlar. Té veu d'arpa. Ara, com si obrís roses, ens diu:

—Esser bella és un do. Esser més bella és un art!

Aquesta cara! Aquesta cara!

I la cara és tot ell!

Juraria que aquest home menja únicament crestes de gall!

Es un ataconador d'escaleta. El recó d'entrada on treballa té com uns dos metres quadrats, plens de tamborets i d'atuell de l'ofici que neden dintre d'una cambra amb sentor de linyol i de pega.

L'ataconador és madrileny.

Viu amb una gran nostàlgia i somnia amb els col·legues del seu poble, tan "castizos" i tan magnífics organitzadors de curses de braus. La cursa que oficialment organitzen cada any els ataconadors madrilenys, fa època.

Els ataconadors de Barcelona no tenen sang roja. Ell veu avergonyit que, en això de l'afició als braus, els barbers barcelonins són els únics que poden colzejar-se amb els ataconadors madrilenys. Quant als ataconadors d'ací, és un fàstig! L'aconçola, però, que l'ataconador madrileny, aficionat al gran art, té un no sé què de torejador que no arriben a tenir els barbers de Barcelona, malgrat ho vulguin: la "sandunga".

El lloc—cal dir-ho per ésser justicier—afavoreix els ataconadors en contra dels barbers. És impossible tapissar una barberia de retrats de torejadors. Una botigueta d'ataconador es pot tapissar així. I l'ambient hi fa tant!

Les parets del recó d'entrada de l'ataconador madrileny són empaperades de dalt a baix de retrats de braus i torejadors. Sota el retrat del brau que "assassinà" Joselito l'ataconador hi té uns mots més que expressius. Sota els retrats d'alguns dels herois del dia, hi ha uns "olés" monumentals, uns "viva tu mare!" frescos com una plata d'ensiam, i unes enternidores taques d'espelma. L'ataconador els encén un llum els dies de gran èxit.

La flameta de l'espelma balla poruga; i sense entendre el per què, el seu ball

de foc dintre l'ombra rànica i torera del recambró de l'ataconador enyorivo!

Amiga, t'he de donar un consell. Parla l'experimentada. La que comença, escolta.

"Si alguna vegada algun home et porta a casa del joier, no acceptis la joia que ell t'ofereix com la més bonica. Escolleix tu, i carrega.

La joia que l'home sol trobar la més bonica, la de més gust i la més "chic" gairebé sempre és la de més poc preu.

Oh aquests homes, amiga! No et distreguis! No badis! Quan els coneixis com jo!"

Primer eren un pare i una filla. El pare era forjador de ferros artístics. La filla jugava a somniar.

Després foren tres. El pare, la filla i el gendre. El pare seguia forjant; la filla somniant; el gendre filosofava.

La noia—ara sí i ara també—era l'encarregada de trencar els seus somnis per demanar diners al vell. El filòsof en necessitava tants!

Avui tornen a ésser dos: el pare i la filla. El pare torna a forjar. La filla escriu elegies. Es que un dia, cançat el forjador de treure diners pel gendre, deixà les eines de l'ofici i es plantà davant d'ell, disposat també a filosofar.

Fou quan, a les vint-i-quatre hores, el filòsof nat prengué el tren vers París. Havia arribat al convenciment que dos filòsofs no cabien en una mateixa casa.

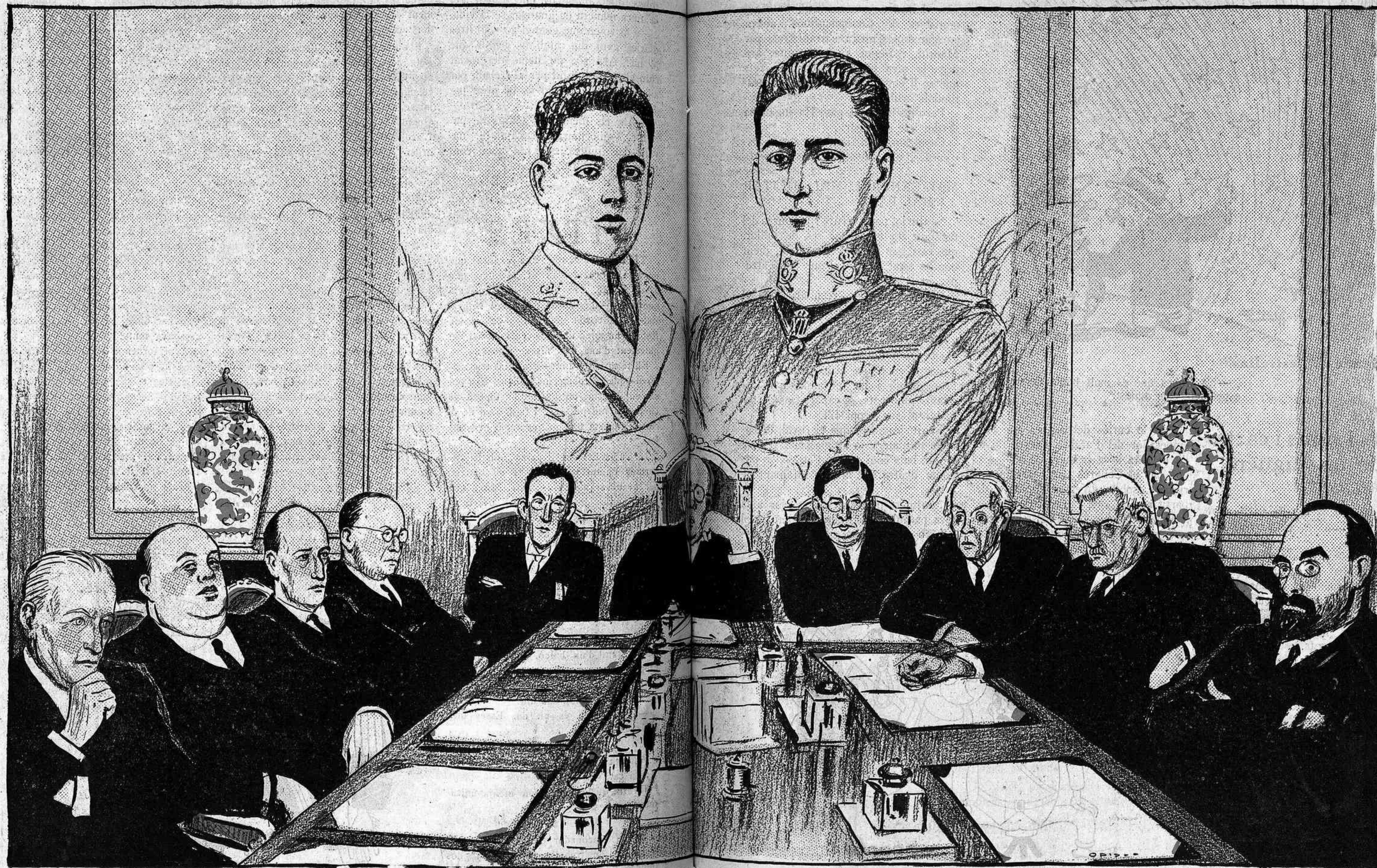
Ramon VINYES

L' "amo"

—Té alguna altra necessitat el senyor?

A l'ombra dels màrtirs

Feu justicial Penseu que la República és la flor de la nostra sang!

La caiguda d' "estrelles"

—No trobes què és molt bonic de veure un espectacle com aquest?

Vuits i nous i cartes que no lliguen

NATURALMENT!

Han detingut a Sevilla varis monarques complicats en els darrers successos.

Entre ells s'hi troba el marquès tal i el comte qual, el canonge fulano i el doctor menguano, i un pobre diable que no és ni marquès, ni comte, ni canonge ni doctor. Es diu sencillament Poll.

Tots els detinguts, estan avui dia a la presó. Unicament, s'ha fet excepció per a aquest pobre home, que l'han deixat detingut a casa seva malalt.

Ho comprenem. Perquè portar un Poll a casa dels altres?

HI HA COSES QUE PENJADES...

Ves qui ho havia de dir.

Ara la gent s'ha ficat al cap, que el manifest que Sanjurjo (que Déu l'hagi perdonat ben aviat) està escrit per un polític que malgrat haver estat reformista, no ha pogut reformar la seva conducta, i s'ha fet lerrouxista.

Ves quines coses de dir... Quin compromís per don Alexandre!...

Ah! lo curiós del cas, és que l'ex-emperador del Parallel, encara no ha dit aquesta boca és meva...

I per el Congrés han corregut uns rumors sobre diversos diputats del partit radical, que fan escriuir...

Pobre Casimir Giralt! Estem segurs que més s'hauria estimat perdre cinc duros que no pas la seva collocació de la Generalitat!

GENERAL DE PA SUCAT AMB OLI

Aquest general covard, que en lloc d'encoratjar als pobres ilusos que s'havien deixat engatussar amb l'atac al ministeri de Comunicacions, anava amagat dins d'un taxi tirant trets per Madrid, i fugint a corre cuita, ara nega la seva participació en els fets que se li emputen, dels que hi ha testimonis oculars.

Però no li valdrà pas. Ha jugat, ha perdut i té de pagar.

Cavalcanti a la font, que a la fi es venca...! que diu aquell vell adagi

MAL GENERAL. MAL MILITAR I MAL PARE

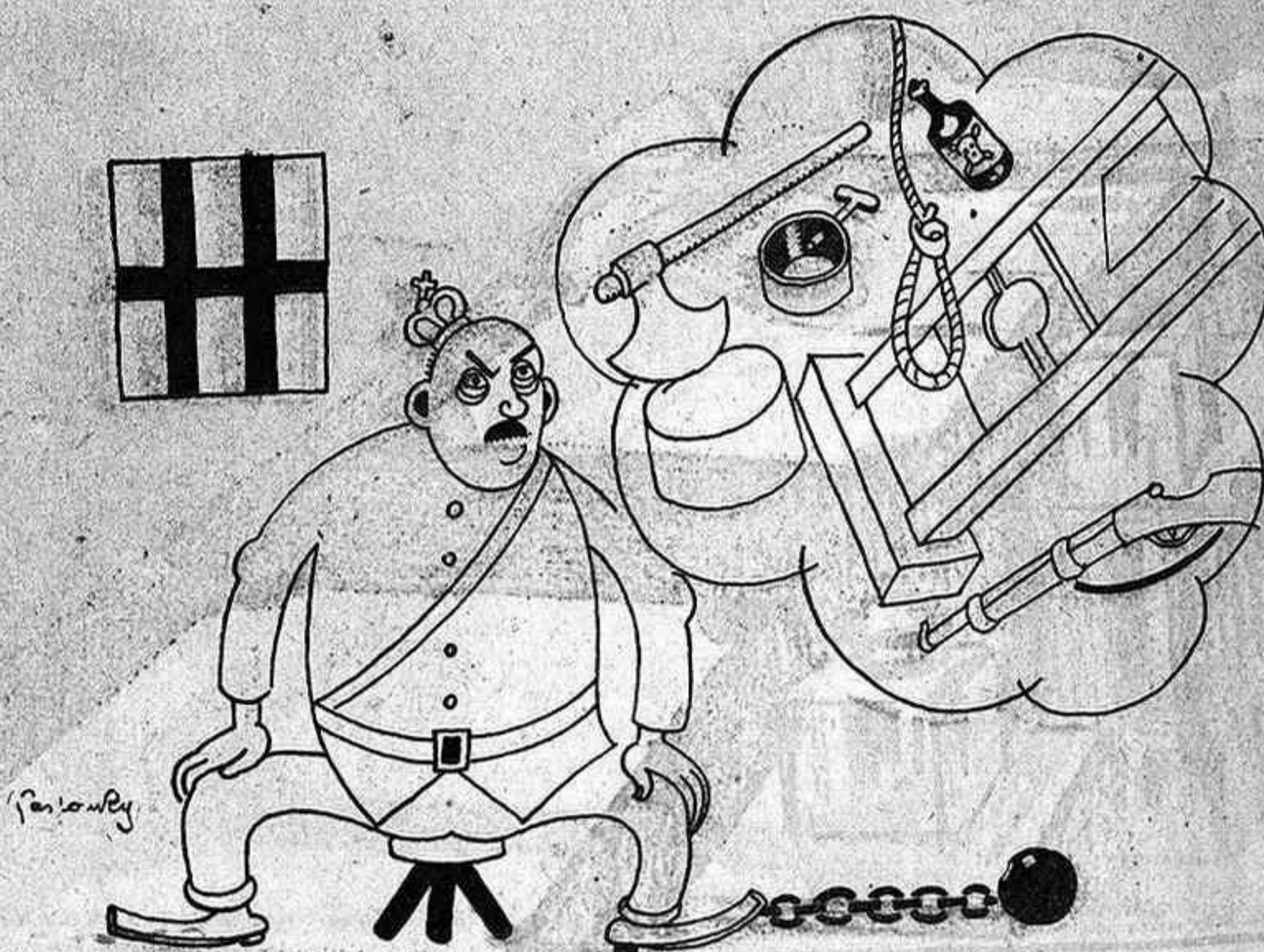
Sanjurjo, per a treure's les puses del damunt, no ha trobat res de millor, que carregar el mort al seu fill, dient que ha estat aquest, el que l'ha entrenat en el moviment.

Si això fos cert, resultaria que el fill era el que n'estava assabentat abans que el pare...

Es veu que quan un home no es vol pagar un tret, un cop ha ocasionat un desastre, en el que hi ha deixat el seu propi honor i ha fet assassinar uns quants innocents, es capaç, fins de fer matar al seu propi fill.

Sanjurjo, abans que el fiscal, demana la tú mateix, la última pena, perquè de tan baix com ets, no t'en poden pas donar d'altra que la més infamant de totes.

Sanjurjo, mal general, traïdor a la teva paraula, i acusador del teu propi fill, no et mires mai en un mirall, perquè et faries tant de fàstic que tu mateix t'escupiries... ANEM!

San-juerga està trist

—Quina em tocarà en sort?

Imatges

ELS HOMES I LES GOSES

Un escriptor dolent

Es un home amb monocle que viatja pels núvols a cavall d'una estilogràfica.

Un escriptor honrat

Es un home que camina fadigosa-ment amb una ploma a les espatlles

Un editor

Es un home que cada dia menja sopa de lletres, i està assabentat que Cervantes era fill de Torredembarra.

Un polític

Un home que per a dormir bé, ha d'apallissar el matalaç cada dia. El matalaç és el poble, i la vara li donen els electors.

Un got de vi

Al Ritz es de color d'orins destilats, al Paralel, de color de vinagre barrejat amb aigua; al barri xinès, de color de sang bruta.

Un guàrdia urbà

Es un distribuïdor de gasolina amb uns braços que es mouen.

Un distribuïdor de gasolina

Es un guàrdia urbà amb una maniguera al coll.

Un còmic

Es un senyor que mai no està content. Un incompres.

—Jo, sempre «disimulando» i mantenint-me neutral, visca el calaix!

Una actriu

Si sap de lletra, no "veu" els papers. Si no en sap, els hi llegeix el marit, que tampoc no els "veu"

Un tramviari

Es un home que mena una vitrina amb rodes.

Un guàrdia d'assalt

Es un xicot que per haver malmès la carrera de metge, es dedica a procurar clientela als seus companys afortunats.

Un guàrdia civil

Un home amb tres bonys al cap.

Un francès

Es un capell estrany i quatre pèls sota el nas.

Un anglès

Una escombra amb una taronja al capdamunt, i uns prismàtics penjats.

Un alemany

Una botifarra de carn de cavall i un doble de cervesa.

Un empresari

Un home que fa il·lustres els rucs, si li donen diners, amb unes "gacetilles pregades".

Un autor

Un home que escriu per satisfacció de la família.

Una cocot

Al "Colón" és un xicot que fuma; a la Rambla, una dona que camina de pressa; als carrerons, una dona sota un fanal i una rajola amb un número.

Un cotxe (auto petit)

Una "garçoniere" amb rodes.

Un cotxe (auto gran)

Un tren de propietat.

El carro de les escombraries

Un bagul ple de llorers marcats.

Un ascensor

Una gàbia que fa la figuereta amb un senyor espantat a dins.

El capell de moda

Un volet, producte del ferment de ximpleries, que cobreix el cap femení.

El sexe femení

Una ganyota.

El sexe masculí

Una estalactita.

Un capellà

La meva àvia amb una teula al cap.

La meva àvia

Un capellà amb monyo.

Un poeta dolent

Un senyor que porta els cabells llargs per tal de tapar se tot el possible les orelles.

Un militar

Un senyor que té l'obligació de jugar a soldats.

Un anarquista

Aigua de Carabanya.

Un socialista

El conte de la lletera.

Un separatista

Un estel amb cua.

Un radical

Subscriber d'un diari que no llegeix.

Un home ruc

Un governant malaguanyat.

El duro que es dona a la cocot

La comissió del metge.

Un ximple com jo

Es un senyor ple de defectes i nafres morals que s'entretré a fastiguejar els altres.

P'cr la mala lluna,

FRANCESC OLIVA

Com pensen algunes mares

—M'agradaria casar-la aviat perquè com que sóc republicana em treuria la creu de sobre.

«El senyor Esteve: —Miri, m'en vaig perquè al sentir aquests crits no sé que em passa.
—No li estranyi; això és «general».

Els «pronunciamientos»

Aquests *pronunciamientos* periòdics han esdevingut tan espanyols, com la *manta jerezana*, les *panderetes* i les *córridas de toros*; poden incorporar-se definitivament a la *españolada*.

Hem dit a l'espanyolada on encara pot fer bonic entre el grotesc; perquè a la història—fixeu-hi—aquests *pronunciamientos*, en lloc de deixar un capítol lluminós hi deixen un barral gris i tèrbol.

Ja estem tips de *Pavias* i *paveros*. De *Primos* i de *primades*. De *Santiago* i *San...jurjos*.

Cal acadar amb aquests arrestos i xuleries dels generals que embruteixen la història d'Espanya. Cal ésser inflexible amb aquests herois funestos de tragèdia.

Han de pensar aquests malaventurats que el poble paga amb sang i amb diner l'exèrcit com a salvaguarda i defensor de l'honor nacional i no dona el metall ni la sang ni els hi dona el prestigi, perquè en un moment de engegament—de *borratxera*, hauríem de dir—puguin, amb l'espasa que els hi dona el poble, esparracar la bandera, vessar una sang malaguanyada,

pertorbar l'economia del país i portar el dol a les llars, per fer riure—en total—amb un apoteosi d'opereta, als estrangers i tacar amb sang la història.

Es una canallada estúpida i repugnant que demana una justa venjança, befar al poble—Autoritat Màxima—, amb pallassades que tenen fesomia tràgica. Això és un ultratge a l'exèrcit i una befa al principi d'autoritat, més necessària que mai, en aquests temps caòtics.

Azaña ha tingut raó quan ha dit que si no fos la sang vessada hauria acabat, aquesta facècia de *Sanjurjo*, com un comèdia ridícula. Però hi ha la sang i la sang demana venjança. I el poble, justament irat, demana justícia.

En aquesta ocasió, més que mai, s'ha vist clarament quin era el joc i qui anava a les espatlles dels pronunciacions. Aquells que el poble coneix abastament com el seus butxins d'un dia: *Monàrquics* i *monarquitzants*, el més abjecte que resta d'aquell règim que no ha de tornar més.

Gentota que porta al cor una espina que sol ésser del Calvari, i és sols de bacallà, amb quatre esquixos de sang glevada, a la melsa, d'una llastimosa miopia espiritual, amb una carreta a l'ànima, una bilis a les entra-

nyes i un rètol a l'estómac que diu: «Reinaré».

Mai com ara es pot dir a aquests senglars:

De què entraña os hizo Dios, víboras?

Ara que els hi hauríem d'aplicar el que instintivament apliquem als reptils. Esclafa'ls-hi el cap.

LLURÓ

TELÓ ENLAIRE

Teatres?, res! En perspectiva el festival Margarida Xirgu al Teatre Grec de Montjuïc. Representació de «Elektra», de Huc de Hoffmannsthal.

Esperem amb goig la representació. Ens redimirà un xic dels banquetes i vermutats d'honor que ara és moda donar a la primera «vedette» meliquera que trobem davant del nas.

Desitgem que acabi l'estiu, perquè el seu acabament ens lliuri de la plaga de «vedettes» poca-soltes que ens exporta Madrid, i que tan bombejades són pels autors de cuplets barcelonins, convertits en cursis revisters de teatre.

NOVES

Reaparició de «Teatre Català», revista setmanal de teatre.

Es disposa treballar en ferm per la nostra escena. I a fer-se escoltar!

La reaparició de «Teatre Català» es pot marcar amb pedra blanca. Convenia, i tenim el convenciment que farà feina.

Veurem si, per fi, podem tenir un ample teatre català.

✱

Es parla d'unes vetllades d'art al «Centre de Dependents de Comerç».

S'estrenaran produccions inèdites, refusades per les empreses oficials de Teatre Català, ja per «massa ben escrites», ja per «serioses i poc blanques».

La idea és meritoria. El «Centre de Dependents de Comerç» mereix, una vegada més, l'aplaudiment dels qui estimen Catalunya.

✱

Resurrecció del «Teatre del Proletariat». Deslligat aquesta vegada del «Bloc Obrer i Camperol», el «Teatre del Proletariat» serà teatre de l'obrer i no teatre d'un partit.

Cal, però, que els seus dirigents examplin la seva idea que tenen del teatre del poble i la personalitzin. Ja el teatre del proletariat va més enllà de Erwin Piscator i de les seves teories de direcció, única guia que semblen tenir els del «Teatre del Proletariat». Stalin ha dit

als russos com s'havia de fugir de les bastides i de les ombres.

El teatre és el tot i no una cosa única: llums, presentació, masses, moviment: al servei d'una idea expressada per la paraula. El teatre és, i serà sempre, paraula, subratllada per la llum i pel joc escènic. Vagi's en compte de no caure en l'anècdota guinyolesca o en la banalitat mitinguera del concepte que vola.

Cal voler i saber ésser essencial. Recomanem als de "Teatre del Proletariat" el pròleg que ha posat Pervomaiski a la seva obra "El militar desconegut".

✱

Es van acabant, i nosaltres també els acabem, els comentaris xitxos que s'han fet a les manifestacions que en defensa dels seus plagis s'ha cregut en el deure de fer el gran traductor d'"El Fakir", el fresc i ingenu Josep Maria Planes.

El dia que s'obrin oficialment les fronteres al plagi, la competència es farà tan intensa, sortiran tants Planes, que no hi haurà diaris pel qui en voldrà. És possible, però, que aleshores s'acabi la matèria plagiada.

Pot tothom tenir el convenciment que costa menys plagiar que produir originalment. I que seria millor que Catalunya no fos el port franc d'uns senyors que plagien i cobren el dels altres amb tota la barra!

Ah!, i que s'erigeixen en conductors i en àrbitres literaris!

✱

Les preparacions de les properes temporades de Teatre Català segueixen subterrànies.

Els que maniobren tenen els ulls fets a la Generalitat.

No s'oblidi que la mira de la Generalitat ha d'ésser protecció al Teatre Català i no protecció a empreses ni a particulars ben situats i ben aprofitadors.

Ens han arribat noves... N'esperem la confirmació per parlar-ne i parlar-ne alt.

✱

"Teatre Selecte": També aquesta agrupació benemèrita, composta d'uns autèntics i abnegats devots del Teatre Català, es proposa actuar en la propera temporada.

Creiem en els components de l'Agrupació de "Teatre Selecte". Han fet obra ferma. L'organització del "Teatre Català Amateur" és obra seva. També serà obra seva l'aparició de la revista "Teatre Català". Poden, ademés, apuntar-se unes albiradores sessions de teatre, amb estrenes de Prudenci Bertrana, d'Ambrosi Carrion, d'Enric Lluelles, de Josep Leonard, de Gimeno Navarro, de la traduc-

ció que féu Ventura Gassol d'"Era un home", de Max Deauville.

I això sense subvencions de cap mena, amb el propi esforç, cotitzant, perdent. És o no és fruit d'un entusiasme l'agrupació de "Teatre Selecte"?

WORK

ES DIU...

Que al Còmic reparteixen bunyols en la revista "veraniega" "Así da gusto!". Aviat els empresaris, perquè el públic vagi al teatre, li obriran una llibreta a la Caixa d'Estalvis.

✱

Que al Victòria, quan facin "La pipa de oro", a més de repartir petons la Carbajal, En Garriga repartirà costelles a la brasa.

A la fi es resoldrà el problema de les subsistències.

✱

Que la companyia de Visita López no va a l'Arnau.

Ho sentim perquè haurà d'actuar al Tarragoní.

✱

Que "La virgen morena" emprèn una "tourné" per províncies la propera setmana.

Bona sort.

✱

Que l'actriu senyoreta Lotti ha deixat de formar part de la companyia de Visita López.

El millor serà que torni a ingressar a la companyia Cervera.

✱

Que la companyia que representa "La reina ha relliscat" segueix fent una esplèndida "tourné".

Sí, i una guia dels pobles i poblets de Catalunya.

✱

Que la "temporada" de circ a l'Olympia va acabar en punta i al govern civil.

A Bata, a Bata aquests "empresaris"!

✱

Que el gran Gibert té el teatre Nou per a la propera temporada.

Ens en alegrem.

BRIK

—Noi, amb quina «hazaña» s'ha girat contra la República.

—Sí, però és veu que per a realitzar l'«hazaña» no comptava amb l'Azaña.

ESQUELLOTS

Totes les notícies que ens arriben de "La Paz", són de "la guerra".

✱

El Sant Pare va dir al doctor Irujo que se sent optimista respecte al futur d'Espanya.

Estigui tranquil, doncs, el Papa, que nosaltres també ens hi sentim.

✱

A Bèlgica desapareixeran, declarades fora de curs legal, les monedes de plata de 5, de 2 i de 1 franc.

Aquí ja fa temps que deuen haver desaparegut perquè ningú no en té ni cinc.

✱

S'ha dit que hom vol presentar Albiniàna, candidat per Badajoz.

Es segur que sortirà elegit. Els extrems el votaran en massa...per treure's el de sobre.

✱

Ara resulta que Sanjurjo va pronunciar-se seduit pel seu fill.

Ara haureu d'invertir la dita en aques-

HERNIATS (Trencats)

Tingueu sempre present que els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnies són els de la **Casa Torrent**, sense traves ni elàstics engorrosos de cap mena; no molesten ni fan embalum i s'emmotllen com uns guants. Homes, dones i nens, han d'usar-ne. En bé de la vostra salut no heu de comprar mals braguers ni embenats de cap mena sense abans visitar aquesta casa: **13, Carrer de la Unió, 13, Casa Torrent, BARCELONA.**

MOLTA CURA A NO EQUIVOCAR-VOS DE CASA

ta forma: dels pecats dels fills, els pares en van geperuts.

El poble demana el cap dels traïdors. I té raó. Però que en farem d'aquells caps? Quin valor tenen? Quina solvència?

Que caiguin, diem nosaltres també. Però ademés dels caps haurien de caure les bosses. Volem dir fer pagar amb les fortunes dels complicats, indemnitzacions una mica grasses a les famílies de les víctimes.

I els premis que el Govern ha concedit als herois que han salvat la República.

Es molt just que aquest siguin premiats: però que paguin els revoltosos.

Axí apredran a fer revolucions, aquests aristòcrates que tenen pessetes per a pagar revoltes i no en tenien per beneficència.

El contraalmirall senyor Ruquetes vol sostenir que el baix Centoyo, en el qual s'enfonsà el "Blas de Lezo" no és a les cartes marines.

Segurament que no. Però al mar s'ha demostrat que hi és.

El general Barrera ha estat comunicat a presentar-se dintre vuit dies, al Ministeri de la Guerra.

Veiam així si el farem eixir de la barrera.

Recordeu aquell general que tossia tan fort i que va guarir el doctor Azaña? Doncs, bé; ara sembla que l'ha afectat una altra malaltia. Els metges de l'establiment on roman ara li han recomanat que mengi codonys, que tan bé van per a produir l'estrenyiment.

Sembla que aquesta afecció assoleix caràcter d'epidèmia entre certa "classe baixa" de Madrid, puix són molts els casos que s'han presentat. D'això els metges en diuen "canguelitis".

Hom diu que es vol augmentar el nombre dels guàrdies d'assalt fins a setze mil.

Si és que el govern ho fa per a estar previngut pel cas d'una altra "intentona" monàrquica, trobem que és un excés de zel, puix amb uns quants guarda-jardins i uns quants "serenos" n'hi ha prou. No els hi sembla?

En ésser detingut, el general Sanjurjo va dir que estava a la disposició de les autoritats i que es sotmeteria a les seves resolucions.

Té gràcia això, no? Com si el bon home pogués fer altra cosa; com si pogués triar.

Sanjurjo, per a convèncer els soldats perquè el seguissin i l'ajudessin a implantar la seva dictadura, per tot argument patriòtic els va convidar a beure un vas de vi; però els soldats van refusar-lo perquè es sentien republicans i patriotes.

Quin desengany! Es l'error de mirar i considerar els altres a través del que un és.

S'havia donat una prorroga als militars que volguessin retirar-se.

Els que s'han quedat i es subleven contra la República ja sabem quin càstig haurien de tenir.

O bé és que els assassins de Galán i García Hernández tenen lleis d'excepció?

Sang-jurjo, tens nom sanguinari!

Ara és el moment que als centres oficials es pensés en depurar el personal, entre el que hi ha, fent obra republicana, un gran nombre de monàrquics.

que no van ni tan sols disfressats de republicans.

Abans que tot som republicans. Ja estem cansats d'aquest seny que acabarà per portar la República al fracàs.

Imp. "L'Esquella", Om. 8; Barcelona

Caruso, Fleta, Tito Schipa, Pau Casals, Sagi-Barba, etc., etc.

Totes les celebritats impressionen en discos

La voz de su amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Escopetes - Bicycles - Radio

VENDES A PLAÇOS I AL COMPTAT (Es desitgen agents)

F. BARÓ

Goya, 11; Tel. 73497.—BARCELONA

EROTYL
Especific de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la Feblesa y molt efíacs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulanti de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conte, ni estriquina, ni fòsfurs, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUSTITUIBLE PER A RECOBRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

Restaurant CASA JOAN

El més popular i acreditat

LA CASA DE LA PAELLA VALENCIANA
(Especialitat de la casa)

Rambla de Santa Mònica, 21 i 23   Telèfon 23692

Mobles i Matalassos

A TERMINIS i SENSE FIADOR

Carrer Santa Anna, 18 - Barcelona

La terrible feridura

(APOPLEXIA)

S'evita i cura amb el famós

ANTIAPOPLECTIC VALLVERDÚ

Flascó, 10 pessetes, a totes les farmàcies

Detalls: Laboratoris K L A M - Reus

VIES URINÀRIES

Curació especial garantitzada i ràpida de la blenorràgia i les seves complicacions - Avariosis, Pell, Morenes, Diatèrma

CLINICA FONTOVA

Carrer Nou de la Rambla, 4 (abans Conde del Asalto).
D'11 a 1 i de 5 a 7   Econòmica, de 7 a 9

TEATRE COMIC

PALAU DE LA REVISTA

Totes les nits, el sàinet de gran drama, del mestre Alonso,

CANTA GAYARRE

i la revista en dos actes i dotze quadros, de F. Padilla i E. Guiró,
música dels mestres Soriano i Keppler Lais,

¡ASI DA GUSTO!

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384

Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques

Cabaret d'1 a 4 matinada

ORQUESTRINA REMEN WARTY i P. GALLO

BA-TA-CLAN

Marquès del Duero, 85 - Tel. 31374

Tarda a les 3,30 :: Nit a les 9,30

Avui i dies seients: FORMIDABLES DEBUTS

Lolita Rigal - Carme Numantini - Mary de Lis

Remi Elso - T. Aguirre - Soto Sister - Dixon Blanch

BERTA ADRIANI   ■   NIEVES CAMPOS

Tots els dies un alegre vodevil - Dancing d'1 a 4 matinada

FRONTÓ NOVETATS

Tots els dies grandiosos partits, tarda i nit

ELS MILLORS PELOTARIS

Si voleu passar una bona estona, aneu al Frontó Novetats

DETALLS PER PROGRAMES

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

OBRES COMPLETES
d'Ignaci Iglesias

ELS VELS * FRUCTIDOR

Amb un pròleg de PERE COROMINES

Vuitè volum

5 pessetes

DICCIONARI

**Català-Castellà
Castellà-Català**

Preu: 15 pessetes

Per A. ROVIRA I VIRGILI

NOTA. Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen descomptes.

La cançó del Congrés

«Siempre pa tras
tú lo verás!...»